

Sygnatura akt I C 1010/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Jelenia Góra, dnia 14.01.2013 r.

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący : SSR Jaromir Antoszewski

Protokolant: Mariola Olechno

po rozpoznaniu w dniu 14.01.2013 r. w Jeleniej Górze sprawy

z powództwa R. B.

przeciwko E. W. (1)

- o zapłatę

utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 07.02.2012 r. (sygn. akt I Nc 3097/11) w całości.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25.07.2011 r. powód R. B. , reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika , wniósł przeciwko pozwanej E. W. (1) o zasądzenie kwoty 5100 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości 19 % rocznie , liczonymi od dnia 10.03.2010 r. do dnia zapłaty oraz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że dnia 10.03.2010 r. pozwana wystawiła na zlecenie remitenta (...) Sp. z o.o. w J. weksel własny na kwotę 5100 zł, remitent weksel ten następnie indosował w dniu 11.03.2010r. na zlecenie powoda . Przywołał art. 47 ustawy z dnia 28.04.1936 r. prawo wekslowe wskazując, że jest prawnym posiadaczem weksla uprawnionym wg. art. 16 prawa wekslowego , a pozwana jest wobec niego zobowiązana. Roszczenie odsetkowe uzasadnił treścią art. 5 zd.4 prawa wekslowego.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 07.02.2012 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 3097/11 nakazano pozwanej E. W. (1) zapłacić na rzecz powoda dochodzoną pozwem kwotę wraz z żądanymi odsetkami i kosztami postępowania , w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Zarzutami z dnia 04.04.2012 r. ww. nakaz zapłaty zaskarżyła w całości pozwana E. W. (1), reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika . Wniosła ona o uchylenie nakazu oraz oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu podniosła , iż w dniu 07.05.2002r. zawarła z (...) Sp. z o.o. w J. umowę zlecenie usług finansowych , aneksowaną w dniu 02.09.2009r. Na mocy §8 ust.4 umowy zobowiązała się wystawić na rzecz (...) Sp. z o.o. weksel własny in blanco z klauzulą bez protestu wraz z deklaracją wekslową na zabezpieczenie ewentualnych szkód powstałych w związku z wykonywaniem umowy. Zaznaczyła, że umowa nigdy nie została rozwiązana, zaś ona sama nie spowodowała żadnej szkody upoważniającej Towarzystwo do uzupełnienia weksla, pomimo czego (...) uzupełniło i w dniu 11.03.2010r. indosowało go na rzecz powoda . Zarzuciła , iż weksel wystawiony został jako gwarancyjny i zgodnie z panującym w orzecznictwie i doktrynie stanowiskiem może zostać wypełniony gdy wystawca nie wywiąże się z zobowiązania zabezpieczonego wekslem, weksel wypełniono niezgodnie z zawartym porozumieniem popełniając przestępstwo z art. 270 §2 kk, powód dopuścił się rażącego niedbalstwa w myśl art. 10 prawa wekslowego – jako radca prawny mógł dowiedzieć się o takim uzupełnieniu weksla, zażądać przedstawienia umowy i deklaracji wekslowej.

Wyraziła podejrzenie działania przez powoda w złej wierze wobec prawdopodobieństwa, iż w ramach swojego zawodu mógł zajmować się obsługą prawną (...) Sp. z o.o. i tu mógł dowiedzieć się o istnieniu weksla oraz nabyć go w drodze indosu mimo wiedzy o uzupełnieniu weksla niezgodnie z porozumieniem. Powołując się na treść art. 34 prawa wekslowego podkreśliła brak przedstawienia weksla do zapłaty pozwanej, co zdawać by się miało potwierdzać działanie przez powoda bez należytej staranności, na szkodę pozwanej. Zarzuciła nadto naruszenie art. 5 kc. gdyż powód powinien był wiedzieć przy zachowaniu należytej staranności, o istnieniu umowy, deklaracji wekslowej i niezgodnym z nią wypełnieniem weksla, a pomimo to uczynił użytek z nabytego prawa w niniejszej sprawie, niezgodnie z przeznaczeniem tego prawa i zasadami współzycia społecznego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. W. (1) w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej zawarła w dniu 07.05.2002 r. z (...) Sp. z o.o. w J. umowę-zlecenie usług finansowych. W dniu 02.09.2009r. strony sporządziły aneks do umowy. Na podstawie §8 ust. 4 umowy złożyła ona na urzędowym blankiecie wekslowym weksel, podpisany przez siebie i z odnotowanym numerem dowodu osobistego, na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń spółki z umowy w stosunku do niej. Złożyła nadto deklarację wekslową.

(dowód: umowa wraz aneksem k.27-33,

weksel k. 9,

przesłuchanie pozwanej k. 203).

W dniu 10.03.2010r. weksel został wypełniony przez (...) Sp. z o.o. w J. poprzez wpisanie kwoty 5100 zł, daty, płatności za okazaniem, bez protestu, umownych odsetek w wysokości 19 % oraz miejsca płatności w J.. Następnego dnia Spółka przeniosła prawa z weksla przez indos na rzecz indosatariusza R. B. i wydała mu weksel. Prezes Zarządu (...) Sp. z o.o. w J. T. A., który imieniem spółki podpisał się pod indosem, złożył przy zbyciu weksla pisemne oświadczenie indosatariuszowi, że należność wekslowa jest wymagalna, a weksel został wypełniony na kwotę nie przekraczającą zobowiązań wystawcy względem (...). R. B. jako radca prawny współpracował z (...) Sp. z o.o. w J. przez okres około trzech lat (2003 – 2006) w ramach doradztwa prawnego i windykacji roszczeń ale nie objętych wekslami.

Weksel nie został przedstawiony E. W. (2) do wykupu.

(dowód: oświadczenie k. 59,

porozumienie k. 52,

zeznania świadka T. A. k. 69 ,

przesłuchanie pozwanej k. 203-204,

okoliczności bezsporne).

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie pozwana bezspornie współpracowała z (...) Sp. z o.o. w J., któremu złożyła swój weksel In blanco, opatrzony podpisem i numerem ważnego wówczas dowodu osobistego. Bezspornie nadto weksel ten został wypełniony, a prawa z niego przeniesione przez indos na rzecz powoda wykonującego zawód radcy prawnego, któremu też wręczono weksel.

Spór sprowadzał się przede wszystkim do oceny zasadności, sposobu wypełnienia weksla, jego ważności na gruncie art. 5 kc., przesłanek do powoływania się przez zobowiązaną na zarzuty osobiste i ze stosunku podstawowego, w sytuacji nie przedstawienia weksla do wykupu.

Sąd dopuścił po części zgłoszone przez strony dowody z dokumentów jak np. weksel , pisemne oświadczenie prezesa zarządu (...) T. A. , oraz dowód z zeznań świadka T. A. i przesłuchania pozwanej . Świadek T. A. przedstawił sposób i okoliczności wystawienia i wypełnienia weksla , współpracy pozwanego z (...) , indosu weksla, powstania wierzycelności z funduszu gwarancyjnego. Sąd oddalił pozostałe wnioski dowodowe , w tym zgłoszone przez pozwaną po dwóch terminach rozprawy jako spóźnione (art. 495 §3 kpc.) a nadto nieistotne dla sprawy, w tym na gruncie art. 10 i 17 prawa wekslowego niedopuszczalne jako zmierzające do badania osobistych stosunków dłużnika wekslowego z wystawcą oraz stosunku podstawowego tu m.in. żądanie uzyskania informacji z banków o dochodzeniu roszczeń związanych ze szkodami spowodowanymi przez pozwaną czy dokumentów rachunkowych pozwanej za lata 2003-2004.

Zarzuty ze stosunku osobistego, z którego wynikały roszczenia z weksla nie mogły być przedmiotem badania. Dowody z dopuszczonych dokumentów , w tym z weksla, sąd uznał w ustalonym zakresie za nie podważone.

W pierwszej kolejności jako chybione ocenić należy zarzuty dotyczące ważności weksla i indosu .

Prawo wekslowe pozwala na wystawienia weksla, który w chwili wystawiania nie zawiera wszystkich elementów niezbędnych dla jego ważności określonych w art. 1 i art. 2 oraz art. 101 i art. 102 prawa wekslowego tj. tzw. weksla in blanco. Może być to zarówno weksel własny, jak i trasowany .

Zgodnie z art. 101 ustawy z dnia 28.04.1936r. (Dz. U. z dnia 11 maja 1936 r.)weksel własny zawiera:

- 1) nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu;
- 7) podpis wystawcy wekslu.

Weksel własny in blanco jest to dokument zawierający co najmniej podpis wystawcy złożony w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego. Takim wekslem był weksel wystawiony przez pozwaną. E. W. (1) w zarzutach oraz podczas przesłuchania potwierdziła fakt współpracy z (...) Sp. z o.o. w J. oraz podpisania weksla złożonego wraz z pozwem, przecząc jednocześnie aby miała jakiegokolwiek zobowiązania wobec (...). W ocenie sądu pozwana nie wykazała ani nieważności weksla czy indosu ani przesłanek pozwalających badać stosunek podstawowy jak też podnosić zarzuty osobiste. Bez znaczenia dla ważności zobowiązania wekslowego pozostawało nie przedstawienie weksla do zapłaty wystawcy. Weksel In blanco wypełniony został przez prezesa zarządu ww. spółki , także w zakresie daty , następnie indosowany i posiada wszystkie niezbędne elementy weksla .

W odniesieniu do pozostałych zarzutów należy zauważyć iż , stosownie do art. 10 ustawy z dnia 28.04.1936r. prawo wekslowe jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia , uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem , nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem , że nie zastosowano się do tego porozumienia , chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksla oraz wypełnienia weksla niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym podobnie jak obowiązek wykazania złej wiary lub rażącego niedbalstwa. Prawo wekslowe nie definiuje dobrej lub złej wiary przy nabyciu weksla , zatem zastosowanie znajdzie domniemanie z art. 7 kc., zgodnie z którym jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, przyjmuje się istnienie dobrej

wiary. W złej wierze będzie zaś osoba, która powołując się na określone prawo lub stosunek prawny je uzasadniający wie, że prawo lub stosunek prawny nie istnieje, albo wprowadzie tego nie wie, ale jej braku wiedzy nie można w konkretnych okolicznościach uznać za usprawiedliwiony. W przypadku weksla in blanco za nabywcę w złej wierze należy uznać osobę, która w chwili nabycia weksla wiedziała, że jej poprzednik uzupełnił weksel w sposób niezgodny z porozumieniem i to na niekorzyść tego, kto weksel podpisał lub że indosatariusz w chwili nabywania weksla wiedział o gwarancyjnym charakterze weksla i o tym, że nie zaistniało jeszcze zdarzenie uzasadniające zaspokojenie się z tego weksla. Pozwana nie wykazała żadnej z okoliczności z art. 10 prawa wekslowego tj. złej wiary czy rażącego niedbalstwa powoda, co mogłoby pozwolić jej na powoływanie się na wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem.

Wywodzenie tych okoliczności z faktu wykonywania przez powoda zawodu radcy prawnego nie stanowi o jego złej wierze ani nie dochowaniu należytej staranności czy niedbalstwie. Fakt posiadania wiedzy prawniczej czy wiedzy o zasadach działalności gospodarczej nie stanowi tu też o szczególnych obowiązkach nabywcy weksla w drodze indosu, które miałyby polegać na ustalaniu treści umowy czy deklaracji wekslowej złożonej z wekslem, zasadności wypełnienia weksla. R. B. nabył wypełniony już weksel. Stosownie do przedstawionej kopii dokumentu i zeznań świadka T. A. otrzymał też od niego pisemne oświadczenie o istnieniu i wymagalności wierzytelności objętych wekslem. Pozwana w żaden sposób nie udowodniła swoich podejrzeń ad. wiedzy powoda co do treści stosunku obligacyjnego między pozwaną a spółką (...) czy ewentualnej świadomości działania na szkodę pozwanej. Podobnie jedynie w sferze domysłów pozwanej pozostaje możliwość wiedzy powoda o istnieniu weksla i jego nabyciu ewentualnie niezgodnie z porozumieniem. W chwili wypełnienia weksla przy tym powód od lat nie współpracował już z wymienioną firmą. Tym samym nie ma podstaw do uznania, by działał w złej wierze lub w sposób rażący nie dochował wymaganej staranności i dopuścił się rażącego niedbalstwa nabywając weksel.

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 28.04.1936r. prawo wekslowe osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksla, nie mogą wobec posiadacza weksla zasłaniać się zarzutami opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Prawo wekslowe zatem nie pozwala na podnoszenie zarzutów, opartych na osobistych stosunkach dłużnika wekslowego z wystawcą i poprzednimi posiadaczami weksla. Zasada ta wynika z abstrakcyjnego i formalnego charakteru weksla. Ma ona na celu ochronę bezpieczeństwa obrotu i zarazem ułatwienie obiegu weksla. Osoba trzecia nabywająca weksel w sposób właściwy prawu wekslowemu powinna zasadniczo móc polegać, gdy chodzi o treść uzyskiwanego prawa, na tekście weksla. Nie może jednak ona służyć temu nabywcy, który znając zarzuty, jakie dłużnik mógłby przeciwstawić na podstawie swych stosunków osobistych z wystawcą, remitentem i poprzednimi indosantami przy nabyciu weksla, działa świadomie na szkodę dłużnika, nadużywając abstrakcyjnego charakteru weksla w celu pozbawienia go możliwości podniesienia tych zarzutów. Pozwana nie wykazała w żaden sposób takiego działania po stronie powoda. Ocena pozwanej jest tu dowolna i nie znajduje żadnego oparcia w materiale dowodowym. Pozwana nie mogła zatem przywoływać m.in. zarzutów braku deklaracji wekslowej, bezpodstawnego wypełnienia weksla wobec nie istnienia roszczenia czy wierzytelności na gruncie umowy pozwanej z (...) Sp. z o.o. w J..

Zgodnie z art. 34 prawa wekslowego weksel za okazaniem jest płatny przy przedstawieniu. Weksel powinien być przedstawiony do zapłaty w ciągu roku od dnia wystawienia. Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy termin. Indosanci mogą terminy te skrócić. Wystawca może zastrzec, że weksel, płatny za okazaniem, nie może być przedstawiony do zapłaty przed oznaczonym dniem. W tym przypadku termin do przedstawienia biegnie od owego dnia.

Wg. art. 48 prawa wekslowego posiadacz wekslu może żądać od zobowiązanego zwrotnie:

- 1) nieprzyjętej lub niezapłaconej sumy wekslowej wraz z odsetkami, jeżeli je zastrzeżono;
- 2) odsetek od wysokości sześć od sta, a przy wekslach, wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych od dnia płatności;

3) kosztów protestu, dokonanych zawiadomień, tudzież innych kosztów;

4) prowizji komisowej, która w braku umowy wynosi jedną szóstą od sta od sumy wekslowej i nie może przekroczyć tej stopy.

W przypadku zwrotnego poszukiwania przed płatnością będzie potrącone dyskonto od sumy wekslowej. Dyskonto oblicza się według stopy dyskontowej Banku (...) w dniu zwrotnego poszukiwania w miejscu zamieszkania posiadacza.

Powód bezspornie nie przedstawił weksła do zapłaty pozwanej. Nieprzedstawienie weksła własnego do zapłaty jego wystawcy jednakże rodzi tu tylko ten skutek, że wierzyciel wystawcy, będący posiadaczem weksła nie może dochodzić należnych na ogólnych zasadach art. 482 kc. odsetek ustawowych (art. 104, art. 53 prawa wekslowego). Nie wpływa to natomiast na ważność samego zobowiązania wekslowego ani na należne oprocentowanie sumy wekslowej zastrzeżone w treści weksła. Wg. bowiem art. 5 prawa wekslowego w wekslu, płatnym za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu, może wystawca zastrzec oprocentowanie sumy wekslowej. W każdym innym wekslu zastrzeżenie takie uważa się za nienapisane. Stopa odsetek powinna być określona w wekslu, w braku jej określenia zastrzeżenie oprocentowania uważa się za nienapisane. Odsetki bieżą od daty wystawienia weksłu, jeżeli nie wskazano innej daty.

W wekslu objętym przedmiotową sprawą zastrzeżone były niepodważone odsetki w wysokości 19 % rocznie.

Pozwana nie wykazała także w jaki sposób dochodzenie należności z nabytego przez indos weksła miałyby stanowić o sprzeczności takiego działania ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem prawa ani jakie zasady współzycia społecznego miałyby naruszać.

Z uwagi na powyższe, na gruncie wystawionego i nabytego przez powoda w drodze indosu weksła oraz art. 16 i 47 prawa wekslowego, Sąd na podstawie art. 496 kpc. zaskarżony nakaz zapłaty w całości utrzymał w mocy.